

**ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ของชุมชนบ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช**
Thai Tourists' Satisfaction towards Ecotourism Management of Kiriwong Community,
Lan Ska District, Nakhon Si Thammarat Province

ศิริพร ศิริเพชร¹ ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาวิวัฒน์ และปัญญา ห่มนึ่ง¹
Sirin Keereephet¹, Duangkamol Panrosthip Thumathiwat¹ and Panya Mankeb¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวจำนวน 400 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมานสำหรับทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบ t-test และ F-test

ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยเกินครึ่งเป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.75 มีอายุ 21-30 ปี ร้อยละ 52.75 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 56.50 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 37.00 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ ร้อยละ 50.75 มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 28.50 ส่วนใหญ่เดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 74.25 แรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวเนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ร้อยละ 49.25 เดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันหยุด วันเสาร์-อาทิตย์ ร้อยละ 45.20 นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดการการนักท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านทัศนียภาพ ด้านกิจกรรม ด้านวิทยากร ด้านการมีส่วนร่วม ด้านที่พัก ด้านการรักษาสุขภาพแวดล้อม ด้านของฝาก/ของที่ระลึก ด้านอาหารและเครื่องดื่ม และด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสาร ($\bar{x} = 4.26, 4.17, 4.09, 3.96, 3.86, 3.83, 3.81, 3.80, 3.75$ และ 3.57 ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่ามีปัจจัยด้านรายได้เพียงปัจจัยเดียวที่มีผลความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนบ้านคีรีวงโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความพึงพอใจ นักท่องเที่ยวชาวไทย ชุมชนบ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

Abstract

The objectives of this research were to study and compare the satisfaction of Thai tourists towards ecotourism management of Kiriwong community, Lan Ska district, Nakhon Si Thammarat province. The questionnaire was used to collect data from 400 Thai tourists. Data were analyzed using descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation and inferential statistics for hypothesis testing using t-test and F-test.

The results showed that more than half of respondents were female (52.75%) age between 21-30 year old (52.75%) and graduated bachelor's degree (56.50%). Most of the respondents were a student (37.00%), lived in the South of Thailand (50.75%) and average monthly income 10,001-15,000 Baht (28.50%).

¹ภาควิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

Almost traveling for leisure (74.25%), visited this area because of the natural tourist attraction (49.25%) and traveling holiday Saturday – Sunday (45.20%). The satisfaction of respondents towards ecotourism management at a high level ($\bar{x}$ = 3.91). When considering each item found that all items were high-level sort by descending as follows: accessibility, scenic attraction, activities, staff, participation, accommodation, conservation, gift/souvenir, food and beverages and channels of information ($\bar{x}$ = 4.26, 4.17, 4.09, 3.96, 3.86, 3.83, 3.81, 3.80, 3.75 and 3.57, respectively). Comparison of Thai tourist's satisfaction towards ecotourism management of Kiriwong community classified by personal factors, it was found that only monthly income variable showed statistically significant difference ($p < 0.01$).

Keywords: ecotourism, satisfaction, Thai tourists, Kiriwong community, Nakhon Si Thammarat province

คำนำ

การท่องเที่ยวในปี 2559 ที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ร้อยละ 9.35 ก่อให้เกิดรายได้รวมจากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.76 ในช่วงเดียวกัน (กรมการท่องเที่ยว, 2559) นอกจากนี้ธุรกิจการท่องเที่ยวยังเป็นธุรกิจที่สำคัญเอื้ออำนวยประโยชน์แก่ประชากรในท้องถิ่นทั้งในเรื่องการสร้างงาน สร้างอาชีพและสร้างรายได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ก่อให้เกิดการจ้างงานกว่า 2 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 6-7 ของแรงงานทั้งระบบ รวมทั้งเป็นการกระจายรายได้สู่ชนบทตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554) ตลอดจนสร้างชื่อเสียงให้เกิดขึ้นแก่ท้องถิ่น หรือสถานที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

ปัจจุบันการท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของประเทศไทย ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้สามารถเจริญเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวสูง เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอยู่มากมายหลายประเภท เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณี เป็นต้น ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ล้วนเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่คนจำนวนมากให้ความสนใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่าในแหล่งธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนยาวนานต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ดังนั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งองค์ประกอบหลักของอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวไทยสามารถแยกออกเป็นอุปสงค์ต่อการท่องเที่ยว (tourism demand) อุปทานของการท่องเที่ยว (tourism supply) และการจัดการ (management) ที่อยู่ภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ดังนั้นการดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องส่งเสริมด้านอุปสงค์ (demand) ควบคู่ไปกับการส่งเสริมด้านอุปทาน (supply) โดยให้ความสำคัญกับการรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บริการด้านการท่องเที่ยวมีความยั่งยืนตลอดไป ไม่ให้เสื่อมโทรมลง รวมไปถึงมีการดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (stakeholders) มีความเข้าใจประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในทิศทางเดียวกัน (ธนธรรณ, 2554)

ชุมชนบ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช นับเป็นชุมชนต้นแบบในการจัดการ ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จนได้รับรางวัลยอดเยี่ยมด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Thailand Tourism Awards) ประจำปี 2541 ประเภทเมืองและชุมชน เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตแบบชาวสวนอยู่กับธรรมชาติ และได้พัฒนาการบริการ นักท่องเที่ยวขึ้นมาเป็นธุรกิจใหม่ของชุมชน ชุมชนบ้านคีรีวงเป็นชุมชนเก่าแก่ที่อพยพไปอาศัยอยู่ที่เชิงเขาหลวง ตำบล

กำโลน อันเป็นเส้นทางเดินขึ้นสู่ยอดเขาหลวง ชาวบ้านมีวิถีชีวิตที่สงบสังคมเป็นแบบเครือญาติ มีอาชีพหลัก คือ การทำสวนผลไม้ผสม เรียกว่า “สวนสมรม” เช่น มังคุด เงาะ ทุเรียน สะตอ เป็นต้น กลุ่มองค์กรของชุมชนบ้านคีรีวง ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านคีรีวง กลุ่มมัตย้อม กลุ่มใบไม้ กลุ่มชมรมการท่องเที่ยว กลุ่มทุเรียนกวน กลุ่มหมากต้อ กลุ่มทำขนม กลุ่มหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว กลุ่มสมุนไพร กลุ่มแปรรูปน้ำผลไม้ กลุ่มดสบนุหรี และ กลุ่มกองทุนเดิมสี่เขียวใส่เขาหลวง ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะซื้อกลับไปเป็นของฝาก เพราะสินค้าราคาไม่แพง และมีคุณภาพ จุดเด่นของชุมชนบ้านคีรีวงคือ ทัศนียภาพแห่งธรรมชาติและอากาศที่บริสุทธิ์ เพราะตั้งอยู่ท่ามกลางเทือกเขา ป่าไม้ สายน้ำ และมีบริการที่พักแบบโฮมสเตย์ การลองชิมอาหารพื้นเมือง การลองใช้ชีวิตแบบใกล้ชิดธรรมชาติ และหากมาท่องเที่ยวในฤดูผลไม้จะได้ลิ้มรสอร่อยกับผลไม้จำนวนมาก และผลิตภัณฑ์ชุมชนของบ้านคีรีวงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลน, 2558)

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว การให้บริการที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวที่ชุมชนบ้านคีรีวง โดยคำนวณจากสูตร Cochran (1977) กรณีไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง 384 คน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทย มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (check list)

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด สำหรับในตอนี่ 2 และตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ (ประคอง, 2542)

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของคะแนน} &= \frac{\text{ค่าคะแนนสูงสุด} - \text{ค่าคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

การหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1. ความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (content validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบ เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยเลือกข้อที่มีคะแนนตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

2. ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้จำนวน 30 คน และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's reliability coefficient alpha) (Cronbach, 1990) โดยแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.982 และ 0.979 ตามลำดับ ซึ่งเป็นระดับที่ยอมรับได้เนื่องจากมีค่ามากกว่า 0.70 ขึ้นไป ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามดังกล่าวไปใช้เก็บข้อมูลในภาคสนามต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทย นำมาวิเคราะห์แจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและระดับปัญหาของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการทดสอบค่า t-test เพื่อทดสอบสมมติฐานสำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และทดสอบค่า F-test สำหรับกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทย

นักท่องเที่ยวชาวไทยซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนบ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช เกินครึ่งเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.75) มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี (ร้อยละ 52.75) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 56.50) เป็นนักเรียน นักศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 37.00) มีภูมิลำเนาภาคใต้ (ร้อยละ 50.75) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 28.50) (Table 1)

Table 1 Socio-economic characteristics of respondents.

n = 400

Characteristics	Frequency	Percentage
Gender		
Male	189	47.25
Female	211	52.75

Table 1 (Continued)

n = 400

Characteristics	Frequency	Percentage
Age		
≤ 20 years	57	14.25
21 – 30 years	211	52.75
31 - 40 years	67	16.75
41-50 years	43	10.75
51-60 year	20	05.00
> 60 years	2	00.50
Gender		
Male	189	47.25
Female	211	52.75
Age		
≤ 20 years	57	14.25
21 – 30 years	211	52.75
31 - 40 years	67	16.75
41-50 years	43	10.75
51-60 year	20	05.00
> 60 years	2	00.50
Education		
Primary school	16	04.00
Junior high school	33	08.25
High school/Vocation certificate	67	16.75
High vocation certificate	33	08.25
Bachelor degree	226	56.50
Higher than bachelor degree	25	06.25
Career		
Student	148	37.00
Private business	72	18.00
Farmers	10	02.50
Government officer	47	11.75
State enterprise	39	09.75
Private employees	42	10.50
Employment	42	10.50

Table 1 (Continued)

n=400

Characteristics	Frequency	Percentage
Domicile		
Central	67	16.75
North	56	14.00
East	19	04.75
West	25	06.25
Northeastern	30	07.50
South	203	50.75
Monthly income		
< 5,000 Baht	84	21.00
5,000 – 10,000 Baht	70	17.50
10,001 – 15,000 Baht	114	28.50
15,001 – 20,000 Baht	84	21.00
> 20,001 Baht	48	12.00

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ (ร้อยละ 74.25) เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัวมากที่สุด (ร้อยละ 35.25) มาเป็นกลุ่มเพื่อน (ร้อยละ 48.75) เกินครึ่งจะมาพักค้างคืน (ร้อยละ 56.00) พักค้างคืน 1 คืนมากที่สุด (ร้อยละ 32.30) โดยพักโฮมสเตย์มากที่สุด (ร้อยละ 48.21) มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 2,000 บาท (ร้อยละ 38.75) สำหรับแรงจูงใจที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ณ ชุมชนบ้านคีรีวง คือแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่มีความสวยงาม (ร้อยละ 49.25) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนหรือคนรู้จักแนะนำต่อกันมา (ร้อยละ 66.75) โดยจะเดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์มากที่สุด (ร้อยละ 45.20) (Table 2)

Table 2 Tourist travel habits and preferences.

n=400

Category	Frequency	Percentage
General travel purpose		
Leisure	297	74.25
Visiting friend/relative	30	07.50
Seminar	25	06.25
Field trips	32	08.00
Business	16	04.00

Table 2 (Continued)

n=400

Category	Frequency	Percentage
Differences in choice of transportation		
Private car	141	35.25
Airplane	92	23.00
Train	12	03.00
Public bus	98	24.50
Rental car	35	08.75
Motorcycle	22	05.50
Travel		
Alone	111	27.75
With family	81	20.25
With friends	195	48.75
With spouse/partner	12	03.00
Other (with business associates)	1	00.25
Duration of travel in Kiriwong community stayed overnight	224	56.00
1 night	129	32.30
2 night	74	18.50
3 night	17	04.30
4 night	3	00.80
7 night	1	00.30
Do not stay overnight	176	44.0
Accommodation (n=224)		
Homestay	108	48.21
Lodging	27	12.05
Resort	30	13.39
Relatives / acquaintances	38	16.96
Other (sleeping tent)	21	09.39
All expenses for traveling at Kiriwong community		
< 2,000 Baht	155	38.75
2,001 – 3,000 Baht	52	13.00
3,001 – 4,000 Baht	46	11.50
4,001 – 5,000 Baht	51	12.75
5,001 – 6,000 Baht	72	18.00
> 6,000 Baht	24	06.00

Table 2 (Continued)

n=400

Category	Frequency	Percentage
Travel motivation to Kiriwong community		
Natural attractions and beautiful surroundings	197	49.25
Cultural tourism activities and lifestyle of people in community	32	08.00
Historical sites	35	08.75
OTOP village prototype	19	04.75
The best weather in the country	111	27.75
Tour packages offer interesting activities	4	01.00
Other (join the seminar)	2	00.50
Getting information about Kiriwong community		
Friends / acquaintances	267	66.75
Radio / television	70	17.50
Travel advice magazine	41	10.25
Vinyl billboard advertising	15	03.75
Travel brochures	7	01.75
Duration to visit Kiriwong community		
Weekends (Saturday - Sunday)	181	45.20
Public holiday	128	32.00
Monday - Friday	91	22.80

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านแหล่งท่องเที่ยว/ทัศนียภาพ ด้านกิจกรรม ด้านวิทยากรนำเที่ยว/เจ้าหน้าที่ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านที่พัก ด้านการรักษาสภาพแวดล้อม ด้านของฝาก/ของที่ระลึก ด้านการบริการอาหารและเครื่องดื่ม และด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ($\bar{x} = 4.26, 4.17, 4.09, 3.96, 3.86, 3.83, 3.81, 3.80, 3.75$ และ 3.57 ตามลำดับ) (Table 3)

Table 3 Thai tourists' satisfaction towards ecotourism management of Kiriwong community.

Satisfaction	$\bar{x}$	S.D.	Meaning	Rank
1. Accessibility	4.26	0.71	High	1
2. Scenic attraction	4.17	0.67	High	2
3. Activities	4.09	0.81	High	3
4. Staff	3.96	0.76	High	4
5. Participation	3.86	0.75	High	5
6. Accommodation	3.83	0.81	High	6
7. Conservation	3.81	0.81	High	7
8. Gift / souvenir	3.80	0.76	High	8
9. Food and beverages	3.75	0.75	High	9
10. channels of information	3.57	0.96	High	10
Grand mean	3.91	0.78	High	

ปัญหาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง

ปัญหาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนของบ้านคีรีวง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านช่องทางการรับซื้อข้าวสาร ด้านการรักษาสภาพแวดล้อม ด้านแหล่งท่องเที่ยว / ทักษะอาชีพ ด้านวิทยากรนำเที่ยว / เจ้าหน้าที่ ด้านที่พัก ด้านการมีส่วนร่วมและด้านกิจกรรม ด้านการบริการอาหารและเครื่องดื่ม ด้านของฝาก / ของที่ระลึก และด้านการเดินทาง ($\bar{x} = 3.08, 3.04, 3.02, 2.99, 2.89, 2.88, 2.88, 2.68, 2.67$ และ 2.53 ตามลำดับ)

เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง

เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่ามีเพียงปัจจัยด้านรายได้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ส่วนปัจจัยอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และภูมิลำเนา (Table 4) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวงโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่พัก เพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

2. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวงโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการรักษาสภาพแวดล้อม จำแนกตามอายุมีความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

3. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวงโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวงโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านวิทยากร/เจ้าหน้าที่นำเที่ยว และด้านการรักษาสภาพแวดล้อม จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

5. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวงโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านวิทยากร/เจ้าหน้าที่นำเที่ยว และด้านที่พัก

จำแนกตามภูมิฐานะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร และด้านการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม จำแนกตามรายได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านวิทยากร/เจ้าหน้าที่นำเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วม ด้านของฝาก/ของที่ระลึก ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Table 4 P-value of comparison of Thai tourists' satisfaction towards ecotourism management of Kiriwong community, Lan Ska district, Nakhon Si Thammarat province.

Satisfaction	Socio-economic					
	Gender	Age	Education	Career	Domicile	Income
1. Scenic attraction	0.306	0.147	0.075	0.300	0.265	0.646
2. Staff	0.351	0.277	0.580	0.031*	0.047*	0.033*
3. Channels of information	0.865	0.107	0.034	0.275	0.072	0.003**
4. Conservation	0.934	0.001**	0.741	0.000**	0.207	0.000**
5. Participation	0.294	0.527	0.765	0.055	0.272	0.021*
6. Accommodation	0.007**	0.507	0.528	0.164	0.039*	0.101
7. Activities	0.976	0.056	0.203	0.126	0.408	0.086
8. Food and beverages	0.770	0.917	0.164	0.255	0.222	0.169
9. Gift/souvenir	0.660	0.435	0.794	0.868	0.420	0.026*
10. Accessibility	0.130	0.428	0.720	0.872	0.035	0.030*
Overall	0.194	0.177	0.263	0.109	0.259	0.000**

*significant at level 0.05; ** significant at level 0.01

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.91 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชุมชนบ้านคีรีวงมีความเหมาะสมกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะจุดเด่นคือมีทัศนียภาพและธรรมชาติที่สวยงาม ตั้งอยู่ท่ามกลางเทือกเขา ป่าไม้ และสายน้ำ นอกจากนี้ยังเป็นชุมชนต้นแบบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีประสิทธิภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาเป็นเวลานาน และเคยได้รับรางวัลยอดเยี่ยมด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในปี 2541 (องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลน, 2558) ทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก

2. เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวงโดยรวม จำแนกตามปัจจัย

ส่วนบุคคล พบว่ามีเพียงปัจจัยด้านรายได้ที่มีผลความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนบ้านคีรีวงโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ส่วนปัจจัยอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ ภูมิฐานะ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเดินทางมาท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดความต้องการหรือรูปแบบการท่องเที่ยว และการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงมีความสามารถในการใช้จ่ายมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำ สอดคล้องกับการศึกษาของ ประสิทธิ์ (2548) ได้ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะสมุยของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเกาะสมุยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

ส่วนปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและภูมิฐานะที่แตกต่างกันความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวงโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง นักท่องเที่ยวมากันเป็นกลุ่มเพื่อนมากที่สุด (ร้อยละ 48.8) เกินครึ่งจะมาพักค้างคืน (ร้อยละ 56.0) สัดส่วนของเพศหญิงและเพศชาย อยู่ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ร้อยละ 52.8 และ 47.2 ตามลำดับ ประมาณครึ่งหนึ่งมี ภูมิฐานะอยู่ในภาคใต้ (ร้อยละ 50.8) ดังนั้นการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง จึงไม่มีข้อจำกัดทั้งปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและภูมิฐานะ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิธาน (2555) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออุทยานแห่งชาติน้ำตกเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกันความพึงพอใจต่ออุทยานแห่งชาติน้ำตกเอราวัณ ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ ประสิทธิ์ (2548) ได้ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะสมุยของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มี เพศ การศึกษา และ อาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเกาะสมุยไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ สันติ (2546) พบว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหาดวนกร อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านรายได้มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ดังนั้น ผู้นำชุมชน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับทุกกลุ่มรายได้ ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมและสอดแทรกกิจกรรมการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อเยาวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนต่อไป เพราะจากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวเกินครึ่งมีอายุ 21-30 ปี และเป็นนักเรียนนักศึกษามากที่สุด

2. ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสาร น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับความพึงพอใจด้านอื่น ๆ ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนหรือคนรู้จักแนะนำต่อกันมา (ร้อยละ 66.8) ดังนั้น ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายผ่านสื่อต่างๆ ทุกช่องทางให้มากขึ้น เพื่อกระตุ้นและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ๆ ให้มาสนใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้หน่วยงานของการท่องเที่ยวควรมีการส่งเสริมและเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน นักท่องเที่ยวได้รู้จักและเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น เกิดการอนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรและเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ตลอดจนทั้งประชาชนและชุมชนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของพื้นที่ได้มีส่วนร่วม มีจิตสำนึกในการดูแลสถานที่ท่องเที่ยว อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และเป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับและดูแลนักท่องเที่ยว

3. ผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวเกินครึ่งจะพักค้างคืน (ร้อยละ 56.0) และพักค้าง 1 คืนมากที่สุด (ร้อยละ 32.3) การพักค้างคืนจะพักโฮมสเตย์มากที่สุด (ร้อยละ 48.2) ดังนั้นควรมีการปรับกลยุทธ์ให้นักท่องเที่ยวขยายเวลาในการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยปรับรูปแบบและหากิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น และนักท่องเที่ยวเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอื่นๆ ที่มีลักษณะทางธรรมชาติและการจัดการคล้ายๆ กัน เพื่อให้ผลการศึกษาคอบคลุมเพียงพอ ตลอดจนมีการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวทุก 3 – 5 ปี เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและความยั่งยืนต่อไป
2. ควรมีการศึกษาการจัดการห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวทั้งหมด เพื่อให้เห็นภาพรวมการจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณนักท่องเที่ยวทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามงานวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. 2559. สถิตินักท่องเที่ยว พ.ศ. 2559. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://tourism2.tourism.go.th/home/details/11/221/25767>. [11 กุมภาพันธ์ 2560].
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2554. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2554 – 2559. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.tica.or.th/images/plan_tourism_2555-2559/2555-2559.pdf. [26 ธันวาคม 2558].
- ธนธวัช ทองหอม. 2554. การจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.
- ประคอง กรณสูตร. 2542. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสิทธิ์ อังพิสิฐ. 2548. ความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเกาะสมุยของนักท่องเที่ยวไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิธาน จินากักดี. 2555. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออุทยานแห่งชาติน้ำตกเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สันติ สุขเย็น. 2546. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหาดวนกร อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลน. 2558. ประวัติชุมชนบ้านคีรีวง. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : www.kamlone.com/doc/historykiriwong.doc. [28 กุมภาพันธ์ 2559].
- Cochran, W.G. 1977 . Sampling Techniques. 3rd ed. New York : John Wiley and Sons Inc.
- Cronbach, Lee. J. 1990 . Essentials of Psychology Testing. 5th ed. New York : Harper Collins Publishers Inc.